

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської філології

Курсова робота з корейської філології

на тему:

**ОСОБЛИВОСТІ СЛОВОТВОРУ ЗА ДОПОМОГОЮ ХАНДЖА В
КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ**

Студентки ІІ курсу групи кор 25-21

факультету східної і слов'янської філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми:

“Корейська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова”

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.066 Східні мови та

літератури (переклад включно),

перша – корейська.

Богорад Ангеліни Юріївни

Науковий керівник: Слудна Наталія

Олександрівна

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка ЄКТС: _____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ЩО ТАКЕ ХАНДЖА, ЯК ВОНА З'ЯВИЛАСЯ ТА РОЗВИВАЛАСЬ НА КОРЕЙСЬКОМУ ПІВОСТРОВІ	5
Розділ 1.1. Як корейці використовували ханджа в корейській системі письма в період Трьох Держав на прикладі хянґа та іду.	7
Розділ 1.2. Ханджа в корейських словах, їх особливості творення.	10
Розділ 1.3. Чи варто вчити ханджа, та де її можна зустріти.....	13
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	15
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ СЛОВОТВОРУ ЗА ДОПОМОГОЮ ХАНДЖА В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ	17
Розділ 2.1. Особливості префіксального способу творення за допомогою ханджа в корейській мові.....	17
Розділ 2.2. Особливості суфіксального способу творення за допомогою ханджа в корейській мові.....	21
Розділ 2.3. Особливості основоскладання за допомогою ханджа в корейській мові.	24
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	28
ВИСНОВКИ	30
АНОТАЦІЯ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33

ВСТУП

Власна корейська писемність з'явилася в 1446 році за наказом короля Седжона. В такому випадку виникає логічне питання, тоді якою ж системою письма користувалися жителі корейського півострова до появи власної писемності – хангилю?

На допомогу корейцям прийшла китайська ієрогліфічна система письма, яка наразі називається «ханджа», або корейською «한자». Як наслідок, зараз ми маємо понад 60 відсотків корейської лексики, що утворилась за допомогою ханджа. Корейські слова, що пішли від китайських ієрогліфів, та які можна записати китайськими ієрогліфами називаються «сіно-корейські слова», або «китайсько-корейські».

Ханджа – це китайські ієрогліфи, які використовуються в контексті писемності корейської мови, тобто вони пишуться і вимовляються корейськими літерами. Ханджа можна зустріти майже в кожному корейському слові, у вигляді префікса, суфікса, чи основи. Афікси можуть ставитися й до слів корейського походження, проте частіше вони використовуються зі словами, походження яких є китайські ієрогліфи. Зазвичай, суфікси й префікси утворюються від одного китайського ієрогліфа, проте основи можуть утворюватися від одного чи двох ієрогліфів.

Ханджа допомогла корейській мові при словотворенні сформувати нові корейські слова, або їхні нові відтінки, значення чи зміст. Проте часто китайські ієрогліфи можуть мати багато різних значень, але записуватися корейськими літерами однаково. В такому випадку, іноді виникають труднощі зі зрозумінням, який саме перед нами ієрогліф, що знаходиться в корейському слові. На допомогу можуть прийти корейські словники, що показують, чи наявна ханджа в данному корейському слові, та саме яке значення несе цей ієрогліф у слові. Оскільки, зміст ієрогліфа може бути різним, в залежності де саме знаходиться ханджа, та в якому вигляді вона стоїть: у вигляді префікса, суфікса, чи основи.

Актуальність теми: Як було зазначено вище, понад 60 відсотків корейської лексики має китайське походження, тобто має префікс, суфікс, чи основу що

утворилась завдяки ханджа. Розуміння який саме ієрогліф функціонує в слові, дає нам глибше зрозуміти зміст корейських слів, розширити словниковий запас, та навіть інтуїтивно вгадувати переклад слів, що мають в собі ханджа. Актуальністю цього дослідження є аналіз особливості словотвору корейських слів за допомогою ханджа, що дає нам розуміння як саме будуються такі слова, та який зміст вони можуть нести.

Об'єктом дослідження є ханджа, та способи словотвору корейських слів за допомогою ханджа.

Предметом дослідження виступають особливості, які виникають при словотворі корейських слів за допомогою ханджа.

Мета і завдання. Метою цієї роботи є визначення основних особливостей словотвору за допомогою ханджа в корейській мові. З цією метою виходять такі завдання:

- 1) Розгляд особливостей префіксального способу творення в корейській мові за допомогою ханджа.
- 2) Розгляд особливостей суфіксального способу творення в корейській мові за допомогою ханджа.
- 3) Розгляд особливостей основоскладання в корейській мові за допомогою ханджа.

Наукова новизна роботи полягає в аналізі словотвору в корейській мові за допомогою ханджа: а саме префіксального, суфіксального способів, та основоскладання, і в розгляді, як саме такі слова будуються.

Теоритичне значення роботи полягає в тому, що матеріали можуть бути використанні для вивчення корейських слів, які утворились за допомогою ханджа. Розширити розуміння взагалі що таке ханджа, яку роль відіграє в корейській мові, та як будуються корейські слова за допомогою китайських ієрогліфів.

РОЗДІЛ 1 ЩО ТАКЕ ХАНДЖА, ЯК ВОНА З'ЯВИЛАСЯ ТА РОЗВИВАЛАСЬ НА КОРЕЙСЬКОМУ ПІВОСТРОВІ

Як нам відомо, корейський алфавіт - хангиль, був розроблений в 1443-1444 роках науковцями за наказом короля Седжона (роки правління 1418-1450), і був опублікований в 1446 році в документі під назвою 훈민정음 (Хунмін Чоним, що в перекладі означає «Повчання народу про правильні звуки»), що стало переломним моментом у корейській системі письма, бо в врешті-решт, корейці мали змогу писати слова й речення так, як вони звучать, використовуючи власну писемність. До того ж збільшилась грамотність серед звичайного народу, тому що хангиль був лаконічним і нескладним. Але в такому випадку виникає логічне питання: як писали корейці до того часу, як корейський алфавіт став доступний жителям корейського півострова? Як розвивалась корейська писемність та література?

У цьому корейцям допомогла китайська писемність, яка має особливе місце в корейській мові й в сучасні дні, відіграючи в ролі ієрогліфічної письмової системи під назвою 한자 (ханджа).

Постійні обміни з Китаєм щодо політичної, суспільної системи та культури вплинули на збереження або навіть на збільшення китайсько-корейських слів (한자어 - ханджао) навіть після того, як увійшов у вжиток хангиль. Дворянство та уряд надавали перевагу використанню ханджа у своїй письмовій комунікації. (Sungjae Choo, 2016, с. 15)

Тобто, навіть після того, як з'явилася власна корейська писемність, ханджа залишалась основним способом письма на корейському півострові аж до двадцятого століття. Варто додати, що уміння писати китайськими ієрогліфами вважалось справжнім відображенням соціального статусу та ерудиції, тому знання ханджа було переважно «власністю» панівного класу, а не звичайного народу. Це дає нам зрозуміти причину, чому деякі корейці тримались за китайську писемність і не хотіли використовувати хангиль – вони не бажали губити один із символів свого соціального статусу.

Слово ханджа походить від ієрогліфів 汉字 (традиційний вигляд: 漢字), яке мандаринською мовою вимовляється як «hàn zì» - тобто «хань цзи», і означають просто «китайські ієрогліфи», а корейською мовою ханджа пишеться як «한자». Наразі ханджа є невіддільною частиною корейської лексики, і стоїть нарівні з рідними корейськими та зі запозиченими іноземними словами, і виконує функцію корейських слів, які можна записати китайськими ієрогліфами. Також, китайські ієрогліфи є обов'язковими до вивчення у корейських школах. “Основні ієрогліфи для вивчення — це понад 1800 ханджа, які викладають за наказом Міністерства освіти з 1972 року в усіх корейських середніх і старших школах” (Bruce K. Grant, 1989, ст. 23). До речі, китайські ієрогліфи були національним письмом і допомагали замінити свою власну писемність у давні часи не тільки Кореї, а ще й іншим азійським країнам, таким як: Японія, Тайвань, Гонконг, В'єтнам тощо.

Вважається, що китайська писемність почала своє існування безсумнівно в Китаї, приблизно у сімнадцятому столітті до нашої ери. А на корейський півострів 한자 (ханджа) - китайські ієрогліфи, прийшли в II-III століттях до нашої ери. “Вважається, що китайські ієрогліфи та слова були введені в корейську мову ще в 108 р. до н.е., коли Ханьський Китай взяв під свій контроль більшу частину Корейського півострова” (Jae Jung Song, 2005, с. 85). А пізніше розвитку китайської писемності серед корейців сприяло поширення буддистської та конфуціанської релігій і культур через велику кількість 문헌 (мунхон) - стародавніх літописів. Якщо опиратися на архіви та літописи, у період Пекче (백제 18 до н. е.- 660 н. р.) та Сілла (신라 57 до н. е. - 935 н. р.) жителі корейського півострова опанували китайську писемність, та мали можливість листуватися, використовуючи китайські ієрогліфи (한국과 일본에서 한자의 전파 역사 | 한중일 공통 한자어 어휘집)

Як відомо, для того, щоб корейці змогли краще засвоїти китайські ієрогліфи, династія Сілла засновувала конфуціанські навчальні заклади та відправляла багатьох місіонерів до китайських імперій Суй (613 - 628) і Тан (618 - 907). Слідом за династією Тан, династія Корьо (918 - 1392), уперше запровадила систему державної служби й зробила важливі китайські конфуціанські писання предметом обов'язкового тестування, в наслідок чого китайські ієрогліфи могли використовуватися ширше

серед корейського населення, а саме серед дворянства. Але, слід зазначити, що корейці, які вміли читати і писати китайською мовою, не могли розмовляти китайською або розуміти розмовну китайську. Інакше кажучи, китайська мова була просто письмовою системою у давнину Кореї. Крім того, китайські ієрогліфи читалися (і читаються) не так, як читалися (і читаються) китайською. Корейці завжди мали свій власний спосіб вимови китайських ієрогліфів (Jae Jung Song, 2005, с. 47)

Розділ 1.1. Як корейці використовували ханджа в корейській системі письма в період Трьох Держав на прикладі хянга та іду.

Проте безсумнівно природно, що корейці намагались докладати зусиль до написання елементів своєї рідної мови, насамперед власних імен, використовуючи єдину систему письма яку вони знали - за допомогою китайських ієрогліфів. І щодо цього, було два методи використання цих методів: або наближення звуків, або для позначення сенсу, і корейці неодноразово використовували обидва способи в комбінації (Ki-Moon Lee, S. Robert Ramsey, 2011, с. 1). Даними способами написання рідних слів, очевидно, корейці користувалися в період Трьох Держав (57 до н.е. – 688 н.е.). Доказами цьому є велика гамма словникового запасу корейської мови з походженням китайських ієрогліфів, включаючи такі власні іменники, як: топоніми та особисті імена, а також загальні іменники та прикметники. Такі слова мають назву *한자어* (ханджао) - що перекладається як сіно-корейські слова, або китайсько-корейські слова.

Відомо, що найдосконалішу адаптацію китайських ієрогліфів для транскрипції корейських слів, можна побачити в період Сілла (신라 57 до н. е. - 935 н. р.). Використовуючи ханджу, корейські письменники вели свою літературну діяльність. “Там вірші, відомі зараз як *향가* - хянга, або «*鄉歌* - місцеві пісні», були записані складним переплетенням китайських графіків, одна з яких натякала на значення, наступна — на звуки, потім, можливо, ще одна чи дві з незрозумілими асоціаціями” (Ki-Moon Lee, S. Robert Ramsey, 2011, с. 3). Ці невеликі вірші є найдавнішими прикладами використання ханджи в літературній композиції, які досі існують.

Зазначено, що в період Об'єднаної Сілла, з сьомого по дев'яте століття, хянга зазнала великого розвитку. У дев'ятому столітті, у 2-ий рік правління, королева Чінсон наказала, щоб один із найвищих міністрів Сілла, Віхон, разом із монахом Тегу зібрали збірку та склали вірші хянга з кожної епохи Сілла, і в 888 році вони створили збірку, відому як «самдемок» - 三代目. Хоча цей текст було втрачено, королівська увага, приділена проекту, свідчить про важливість віршованої форми в той час (Ki-Moon Lee, S. Robert Ramsey, 2011, с. 51).

Це була перша антологія в історії корейської літератури. (Антологія – збірник творів різних авторів, здебільшого одного жанру або роду, іноді – за тематичним принципом (Соловей, 2001). Часто хянга (향가) порівнюють з японськими віршами ман'югана - найдавніше складове японське письмо, яке також було складене за допомогою китайських ієрогліфів. Але різниця полягає в тому, що починаючи з восьмого століття, збереглося більше ніж 5000 тисяч віршів ман'югана, в той час, як хянга - лише 25 віршів, 14 з яких були знайдені у Сілла, й 11 у Корьо (Peter H. Lee, 2002, с. 7). Проте, сучасному читату буде складно прочитувати та розбирати хянга без великої досвідченої бази корейської мови та ханджи.

Але вірші хянга - не єдине джерело, яке показує нам адаптацію китайських ієрогліфів для транскрипції корейських слів. Також у період Трьох Держав (57 до н.е. – 688 н.е.) корейці почали використовувати техніку писання 이두 (кит. 吏道) - іду, яку використовували й після створення хангилю, навіть до кінця дев'ятнадцятого століття. “Набагато більш поширеним традиційним методом письма корейською мовою була техніка писання, відома як 이두 - іду, використання якої сягає періоду трьох королівств - Когурьо, Сілла і Пекче” (57 до н. е. - 668 н. р.) (Ki-Moon Lee, S. Robert Ramsey, 2011, с. 5). Іду містить корисне звітлення про ранню корейську мову та інформацію про її взаємини з китайськими ієрогліфами. Метою іду було змінити текст китайською мовою, щоб його можна було зачитати корейською мовою. Іншими словами, від китайських ієрогліфів використовували лише вимову звуку та написання, відкидаючи оригінальне значення ієрогліфа. Під час розгляду чи перекладу китайського тексту на корейську мову застосовуючи іду, можуть виникнути складнощі, бо це непростий процес, й іноді розшифрувати текст може бути

проблематично. Для того, щоб перекласти іду, ми повинні спочатку: змінити слова тексту на корейський синтаксичний порядок; потім додати корейські частинки, закінчення дієслів; вслід додати інші службові слова, використовуючи китайські ієрогліфи фонетично або семантично (Encyclopedia of Korean Culture).

Наступний приклад, взятий після давньокорейського періоду, показує, як система іду стала використовуватися. Це транскрипція іду з корейського перекладу правового кодексу Мін 1395 року. По-перше, оригінальний китайський текст:

“雖犯七出有三不去”

Переклад: Навіть якщо може бути порушення «Семи причин для розлучення з дружиною», є три (причини) не йти».

Далі переклад корейською мовою (підкреслені елементи — транскрибовані службові слова):

“必于七出乙犯爲去乃三不去有去乙”

“必于” – 비록 – хоча/навіть;

“七” – 7; “三” – 3;

“出” – 나가다 – йти;

“乙” – об’єкт;

“犯” – 범하다 – порушувати;

“爲去乃” – 하거나 – робити, але;

“不” – 아니다 – заперечення;

“去” – 버리다 – кидати;

“有去乙” – 있다 бути/являтися.

(Переклад слів був здійснений за допомогою 네이버 한자사전 та Naver Korean-English Dictionary).

Можна побачити, що оригінальний текст було змінено за перекладом іду, щоб відповідати корейському синтаксичному порядку. Потім китайське слово, що означає «хоча», замінено корейським еквівалентом 必于 (пірок); корейський маркер об’єкта 乙 (иль) додається після граматичного об’єкта; і дієсловам надано

корейські флективні закінчення. Однак, в той самий час, оригінальні китайські елементи 七出 і 三 不去 залишаються незмінними в їх оригінальному порядку. Як видно з цього прикладу, іду передбачало змішування китайських слів і фраз із корейськими словами та корейським синтаксисом і морфологією (Ki-Moon Lee, S. Robert Ramsey, 2011, с.53).

Проте частота використання іду значно зменшилося після створення хангилю (한글), і було офіційно скасовано після реформи Габо (갑오개혁, 1864-65 р.)

Розділ 1.2. Ханджа в корейських словах, їх особливості творення.

Як було зазначено раніше в Розділі 1.1, доказами того, що корейці використовували китайські ієрогліфи - ханджа, ще з давніх-давен для спроби написання своїх власних імен, топонімів, загальних іменників й прикметників є сіно-корейські слова, які корейською мовою звучать як «ханджао» (한자어). Вважається, що приблизно 30 відсотків корейської лексики є рідною (고유어 - коюо), а 60 відсотків походить від китайської лексики (한자어). Більшість сіно-корейських слів були запозичені до 1945 року, і зараз сприймаються як повністю корейськими словами, інакше кажучи, вони не вважаються запозиченими словами (Miho Choo, 2008, с. 85).

Якщо поділяти сіно-корейські слова на групи, то можна утворити три групи: слова, що були запозичені особисто через китайські джерела; слова, які походять з японської мови, але використовуються в корейській та китайській мовах; і корейські слова, які були утворені в Кореї на основі китайських ієрогліфів. Детальніше:

По-перше, це слова, запозичені безпосередньо з китайських джерел. Це слова, які були запозичені в основному з китайських класичних текстів і літературних творів, а також, можливо, через прямий контакт, прикладом таких слів є ієрогліф «孝子», який корейською буде як «효자» (хьоджа), і перекладається як «поважний/хороший син» або «син, який добре служить своїм батькам» та ієрогліф «學校», який означає «навчальний заклад, який навчає студентів», і корейською звучить як «학교» (хаккьо), що перекладається як «школа». Існують також китайські слова, запозичені з японської мови, наприклад китайсько-японські слова або японізовані китайські слова, такі як

«철도», що перекладається як «залізниця», і пішло від ієрогліфа «鐵道», та «부부», ієрогліф «夫婦», що означає «чоловік і дружина». Але важливо зазначити, що такі китайсько-корейські слова використовуються в Кореї та Японії, але не в Китаї.

По-друге, є китайсько-корейські слова, які походять з японської мови, але використовуються як у корейській, так і в китайській мовах, приміром, слово «суспільство» китайсько-японського походження しゃかい (shakai), що корейською буде 사회 (сахуе) і китайською 社会 (shèhuì).

По-третє, є китайсько-корейські слова, що були створені в Кореї на основі китайських ієрогліфів, до прикладу слово «총각» (чонгак) – «неодружений», що пішло від китайського ієрогліфа «總角» - який означає «дорослого чоловіка, який не одружений», і «식구» (шікку) зі значенням «член сім'ї/ родич» від ієрогліфа 食口 - «людина, яка проживає в одному домі та їсть разом їжу» (Jae Jung Song, 2005, с. 85-86).

До того ж одною з характерних особливостей сіно-корейських слів, є те, що зазвичай, всі слова фактично складаються з двох китайських ієрогліфів. Іншими словами, основною структурою сіно-китайських слів є двоскладний китайський ієрогліф. Безперечно, є слова-винятки, такі як 문 (мун) – двері, від ієрогліфа 門, та слово 책 (чхек) – книга, від ієрогліфа 冊. Також, більшість сіно-корейських слів належать до іменників. “Кілька винятків включають китайсько-корейські прислівники, такі як 즉시 (чикші) - «негайно», від ієрогліфа 即時. Внаслідок, коли китайсько-корейські слова використовуються як дієслова, прикметники чи прислівники, вони повинні бути доповнені корейськими елементами” (Jae Jung Song, 2005, с. 86). Для прикладу, сіно-корейські іменники можуть об'єднуватися зі загальним корейським дієсловом 하다 (хада) – робити, щоб слово почало функціонувати у вигляді дієслова. Приміром, беремо іменник 공부 від ієрогліфа 工夫, що перекладається як «навчання», потім додаємо до іменника 공부(工夫) дієслово 하다, і отримуємо слово 공부하다 – навчатися/вивчати щось. Таким чином, іменники, які пішли від китайських ієрогліфів, також можна поєднувати зі дієсловом «하다» - «робити», або «이다» – «бути», для утворення прикметників, наприклад, слово 행복

від ієрогліфа 幸福, що означає «щастя/радість», далі до цього іменника додаємо «하다», і отримуємо прикметник 행복하다, що означає «щасливий/радісний». Або, ще іменник 다행 (ієрогліф 多幸) – що перекладається, як «удача/везіння/успіх», тепер беремо 다행 і додаємо 이다, і у такий спосіб отримуємо слово 다행이다, що означає «на щастя» або «вдалий».

Щодо прислівників, сіно-корейські іменники можна перетворити на прислівники за допомогою корейських граматичних елементів, наприклад, як -로. Беремо іменник 사실 від ієрогліфа 寫實 (сашіль), який перекладається як «правда», і додаємо елемент -로. Отримуємо прислівник 사실로 (сашілло) – що буде означати «чесно, справді». Слід зауважити, що такі елементи для утворення слів не обмежуються китайсько-корейськими словами, але також інтенсивно використовуються для рідних корейських слів. (Jae Jung Song, 2005, с. 87)

Коли ми говоримо про різницю у використанні рідних корейських слів та китайсько-корейських, то можна підкреслити те, що обираючи при розмові або письмі сіно-корейські слова, текст, або ваша промова, будуть звучати формальніше, офіційніше, та навіть «холодніше», ніж якби ви використовували чисто корейські слова, бо вони своєю чергою виглядають на фоні сіно-корейських слів більш неофіційно, приватно, та «тепліше». Якщо спробувати навести приклад різниці такого використання, то ви можете застосовувати китайсько-корейські слова при написанні есе, замінюючи рідні корейські слова. Таким чином, ваше есе буде виглядати складнішим та заплутаним, навіть якщо ви використовуєте елементарні слова за значенням, або пишете текст без якогось особливого сенсу. Для прикладу слів, можна взяти дієслово «обирати», яке китайсько–корейського походження буде виглядати як 선택(選擇)하다, і яке буде звучати формальніше, та рідне корейське 고르다, яке зі свого боку буде звучати менш ввічливим, але буде звучати дружелюбно й лагідно. Ще можна взяти дієслово «дякувати» 감사(感謝)합니다 – китайсько-корейського походження, 고맙습니다 – рідне корейське слово. У цьому випадку, слово 감사(感謝)합니다 буде звучати більш ввічливим, аніж його рідно корейський варіант. Або корейське слово 읽다 – читати, та слово читати китайського походження – 독서(讀書)하다 (네이버 한자사전).

Розділ 1.3. Чи варто вчити ханджа, та де її можна зустріти.

У наш час, більшість корейців, або люди, які вивчають корейську мову, мають нейтральне ставлення до ханджа, або зовсім незацікавлені у вивчені китайських ієрогліфів, тому що їх важко вивчати, й до того ж складно та довго писати, порівняно з хангилом, який є набагато простішим у вивченні та написанні. Ханджа при написанні має багато елементів та правил написання, аніж хангиль, тому наразі мало хто вміє писати, або прагне до вивчення написання ханджи. “Китайські ієрогліфи часто з’являються в пошукових термінах Naver у реальному часі. Це один із доказів того, що сьогодні люди недобре знають китайські ієрогліфи. Багатьом людям важко читати та розуміти текст, оскільки вони не знають ієрогліфів, тому Корея поступово збільшила використання хангиля замість китайських ієрогліфів. Відтоді ми не відчуваємо потреби в китайських ієрогліфах через зменшення використання ханджа” (주태형, 2020).

Але як було зауважено в Розділі 1.2, понад 60 відсотків корейської лексики походить від китайської лексики. Хангиль, який є фонетичним алфавітом, перевершує китайські ієрогліфи у вираженні звуків, проте як ідеограма китайські ієрогліфи перевершують хангиль у розумінні значення та інтуїтивному сприйнятті значення слів. (Ідеограма — письмовий знак, що виражає ціле слово-поняття незалежно від його звукового оформлення; ідеограма є частиною китайських ієрогліфів (Словник лінгвістичних термінів, 1957, 69). Оскільки часто при використанні хангилю, складно розрізнити омоніми, тому щоб їх відрізнити та зрозуміти яке значення має слово в тексті, необхідно використовувати китайські ієрогліфи. Навіть коли ми вивчаємо або читаємо класичну корейську літературу або наукові праці, нам важко зрозуміти зміст, якщо ми не знаємо китайських ієрогліфів (주태형, 2020). Тобто, вивчення ханджа дає нам можливість краще розуміти класичні літературні тексти (або наукові тексти), які використовують китайські ієрогліфи, та їх справжній сенс, а також збільшують корейський словниковий запас, роблячи його багатшим та різноманітнішим. Проте вивчати чи не вивчати ханджа, залежить від бажання людини поглибитись у корейську мову та її історію, але глобально це не впливає на знання мови.

Ханджа — це лише інструмент, який використовується для детального розуміння корейської мови. Вивчення китайських ієрогліфів допомагає нам дізнатися більше про корейське коріння, та корейську історію. Здебільшого корейці не використовують ханджа, але принаймні вони повинні знати про її значення. Якщо ми будемо ставитися до китайських ієрогліфів як до несучасного, анархічного, і непотрібного для знання, наш інтерес до них природно знизиться. Подібно до того, як Данджа Шін Че Хо сказав: «Немає майбутнього для нації, яка забула свою історію», китайські ієрогліфи є частиною корейської історії. Вивчення китайських ієрогліфів є необхідним, щоб не забувати, і пам'ятати історію (주태형, 2020).

Ханджа можна зустріти переважно в більшості корейських іменах й прізвищах. Приклад прізвищ, що мають китайський корінь:

Кім	김	金	jīn
Парк	박	朴	piáo
Кан	강	姜, 江, 剛, 康, 強/疆	jiāng, gāng, kāng, qiáng
Лі	이	李	lǐ
Юн	윤	劉	liú
Чон	정	鄭	zhèng

(Dana Hooshmand, 2022)

Також, ханджа можна зустріти в рекламі, або в назві брендів, наприклад найвідоміша локшина швидкого приготування в Кореї на упаковці має китайський ієрогліф 辛, що корейською виглядає як 맵다, і перекладається як «гострий». Ще китайські ієрогліфи іноді можна зустріти в Кореї на табличках зі назвами вулиць і так далі. “Однією з традиційних причин використання ханджа на вуличних таблицях є усунення неоднозначності. Технічно чиста назва місця на хангиль не дає достатньо інформації, щоб зрозуміти, що це саме за місце. В такому випадку, ханджа використовується, щоб було зрозуміліше, що це саме за місце” (Dana Hooshmand, 2022). До того ж при замовленні страви в корейському ресторані, можливий розмір страви, який можна замовити теж буде зазначений китайськими ієрогліфами: 大, 中, 小 (велика порція, середня, і маленька).

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Отже, в Розділі 1, ми дізнались, що ієрогліфічна письмова система під назвою 한자 - ханджа, потрапила на корейський півострів в II-III століттях до нашої ери.

З того часу, китайські ієрогліфи допомагали розвивати корейську писемність і літературу, поки за наказом короля Седжона не було створено науковцями власну корейську писемність – хангиль (한글) у 1446 році, що допомогло знизити неграмотність корейського народу, бо порівняно з китайськими ієрогліфами, хангиль був набагато легшим. Проте вживання ханджа продовжувалось навіть після створення власної корейської писемності, бо вважалося що знання та уміння писати китайськими ієрогліфами – це відзнака соціального статусу та ерудиції, тому знання ханджа було переважно ознакою панівного класу, який не застосовував хангиль, бо надавав перевагу ієрогліфічній письмовій системі. Проте корейці, які вміли читати та писати китайською мовою, не могли розмовляти китайською або розуміти розмовну китайську. Інакше кажучи, китайська мова була просто письмовою системою у давнину Кореї.

Наразі ханджа є невіддільною частиною корейської лексики, і стоїть нарівні з рідними корейськими та зі запозиченими іноземними словами, і виконує функцію корейських слів, які можна записати китайськими ієрогліфами.

Найдосконалішу адаптацію китайських ієрогліфів для транскрипції корейських слів в давнину, можна побачити у віршах хянга, і техніці написання іду.

Дізнались, що доказами того, що корейці використовували китайські ієрогліфи - ханджа, ще з давніх-давен для спроби написання своїх власних імен, топонімів, загальних іменників й прикметників є сіно-корейські слова, які корейською мовою звучать як «ханджао» (한자어). Сіно-корейські слова складають понад 60 відсотків корейської лексики, і не вважаються запозиченими словами. Сіно-корейські слова поділяються на три групи: слова, що були запозичені особисто через китайські джерела; слова, які походять з японської мови, але використовуються в корейській та китайській мовах; і корейські слова, які були утворені в Кореї на основі китайських ієрогліфів.

Ханджа не є обов'язковою для вивчення, проте вона допомагає розвинути корейський словниковий запас, збагатити його складнішими словами, та дає можливість осягти більшість медичних, наукових, літературних термінів, і глибше зрозуміти корейську історію.

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ СЛОВОТВОРУ ЗА ДОПОМОГОЮ ХАНДЖА В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ

Якщо говорити про особливості словотвору за допомогою ханджа в корейській мові, то можна виділити три провідних способи словотворення корейських слів за допомогою китайських ієрогліфів: префіксальний спосіб, суфіксальний спосіб, й словоскладання (або складання основ).

До того ж особливість полягає в тому, що значення ханджа, у вигляді префікса чи суфікса в корейському слові не завжди буде мати один і той самий переклад, хоч і буде виглядати й звучати однаково. Переклад та значення ієрогліфа буде залежати від слова, в якому він знаходиться.

Розділ 2.1. Особливості префіксального способу творення за допомогою ханджа в корейській мові.

Насамперед розберемо що таке префіксальний спосіб творення слів та в чому полягає особливість такого методу творення слів.

Префіксальний спосіб допомагає утворити нові слова за допомогою словотворчих префіксів. В українській мові такі словотворчі префікси будуть виступати у вигляді префіксів: пере-, напів-, без-, під-, на-, при-, по- і так далі. До прикладу, українське дієслово нести, додаємо словотворчий префікс пере-, і отримуємо нове слово – «перенести». Або ж візьмемо іменник правда, беремо префікс напів-, й одержуємо нове слово «напівправда» (Українська мова: від фонетики до морфології).

Особливість префіксального словотвору, це те, що префікс приєднується до всього слова, тобто це значуща частина, що розташовується на початку слова перед коренем, й тим самим утворює нове слово чи нову форму слова.

В корейській мові словотворчий префікс, який буде утворюватися за допомогою ханджа, теж буде розташований на початку слова. Особливість таких префіксів, що походять від китайських ієрогліфів, це те, що вони можуть

приєднуватися і до слів корейського походження, і китайського, проте частіше префікси китайського походження, приєднуються саме до слів які були утворенні завдяки ханджа – китайським ієрогліфам. Якщо зазвичай корейське слово, що пішло від ханджа складається з двох китайських ієрогліфів, то префікс буде складатися з одного ієрогліфа.

На додаток, такі префікси допомагають нам зрозуміти сутність та зміст слова, навіть без знання самого перекладу слова. Тому якщо в якомусь тексті або реченні вам зустрінеться корейське слово з префіксальним способом творення за допомогою ханджа, ви зможете інтуїтивно зрозуміти суть слова, або речення.

Додаючи префікс, що пішов від ханджа до корейського слова, ми отримуємо нове значення та відтінок слова. Наприклад, візьмемо ханджа 食, що корейською буде виглядати як префікс 식, і мати значення « їжа, харчування, страва» (корейський еквівалент 밥/음식 – їжа). Також, візьмемо корейський іменник 중독, що перекладається як «отруєння, або інтоксикація». Тепер беремо іменник 중독, і додаємо до нього префікс 식, і в результаті отримуємо нове слово – 식중독, «харчове отруєння, харчова інтоксикація, харчовий токсикоз». Якщо навести ще один приклад зі префіксом 식, то можемо обрати слово 생활, переклад «життя, побут». Додаємо префікс 식, отримуємо слово 식생활 – що означає спосіб життя або побуту, пов'язаний з їжею, тобто отримуємо слово «культура харчування», або «спосіб харчування».

- Візьмемо префікс 대, який пішов від китайського ієрогліфа 大 – переклад «великий, широкий» (корейський еквівалент – 크다). Візьмемо корейський іменник 학교 – школа, додаємо суфікс й отримуємо 대학교 – виходить «велика школа», тобто «університет». Для прикладу візьмемо більше слів:

학생 «учень; людина, що навчається; школяр» + префікс 대 = 대학생 – великий учень, тобто «студент».

문자 «літера, письмовий знак» + префікс 대 = 대문자 – виходить «велика літера. До речі, антонімом цього слова буде іменник 소문자, що складається з префіксу 소, що

походить від китайського ієрогліфа 小, переклад «маленький, вузький», (корейський еквівалент – 작다), і теж слово 문자 – літера. Отримуємо 소문자 – «маленька літера».

Також до прикладу зі префіксом 소, можна навести слово 규모 «масштаб, розмір, величина + префікс 소 = малий масштаб, дрібний масштаб, невеликий розмір. І антонімом цього слова буде 규모, с префіксом 대 (великий, широкий) – 대규모 – великий масштаб, великий розмір, велика сфера.

가족 «сім'я, родина» + префікс 대 = 대가족 – велика сім'я, себто «багатодітна родина».

도시 «місто» - префікс 대 = 대도시 – велике місто, мегаполіс.

- Далі візьмемо префікс 중, який пішов від китайського ієрогліфа 中, що має значення «середина, посередині, всередині, між, центр» (корейський еквівалент – 가운데).

학교 «школа» + префікс 중 = 중학교 – середня школа.

- Префікс 남, який пішов від ієрогліфа 男 – перекладається як «чоловік» (корейський еквівалент – 사내).

동생 «молодший» + префікс 남 = 남동생 – молодший брат.

학생 «учень; людина, що навчається; школяр» + префікс 남 = 남학생 – особа чоловічої статі, яка навчається – «учень/школяр».

성미 «характер, душа, натура» + префікс 남 = 남성미 – краса, що виявляється в характерних для чоловіка рисах характеру або тілі – «чоловіча краса».

- Префікс 여, від ієрогліфа 女 – жінка (корейський еквівалент – 계집, але це груба форма).

동생 «молодший» + префікс 여 = 여동생 – молодша сестра.

학생 «учень; людина, що навчається; школяр» + префікс 남 = 여학생 – особа жіночої статі, яка проходить навчання – «школярка, учениця».

성미 «характер, душа, натура» + префікс 여 = 여성미 – краса, яка проявляється в якостях, властивих жінці – «жіночість».

- Префікс 사, від ієрогліфа 四 – означає «чотири» (корейський еквівалент – 녁).

계절 «сезон, пора року» + префікс 사 = 사계절 – тобто всі чотири пори року, «чотири пори року».

거리 вулиця, дорога + префікс 사 = 사거리 – перехрестя.

- Префікс 동, який пішов від ієрогліфа 東, і означає «схід» (корейський еквівалент – 동녘)

아시아 «Азія» + префікс 동 = 동아시아 – Східна Азія.

쪽 «сторона, напрямок» + префікс 동 = 동쪽 – східна сторона, східний напрямок, схід.

양화 «кінофільм (або кінокартина) іноземного виробництва/живопис» + префікс 동 = східний живопис.

- Префікс 천, від ієрогліфа 天, що має значення «небо, Бог, небеса» (корейський еквівалент – 하늘).

주교 «Єпископ» + префікс 천 = 천주교 – католицизм, католицтво.

- Префікс 수, що походить від ієрогліфа 手, зі значенням «рука» (корейський еквівалент – 손)

표 «квиток» + префікс 수 = 수표 – чек, банківський чек, талон чека.

- Префікс 불 / перед літерами ㅈ, ㅊ – 부, від ієрогліфа 不 – цей префікс буде мати значення заперечення, протиріччя, або протилежності (корейський еквівалент – 아니다, 아님)

가능 «можливість, перспектива» + префікс 불 = 불가능 – неможливість, нездатність.

평동 «рівність, ідентичність, паритет» + префікс 불 = 불평등 – нерівність.

확실 «упевненість, вірогідність, точність» + префікс 불 = 불확실 – невизначеність, неточність, невпевненість.

완전 «досконалість, довершеність, завершеність» + префікс 불 = 불완전 – незакінченість, незавершеність, неповнота, недосконалість.

(위키낱말사전; KoreanWikiProject; Miri Choi, 2015; Naver Korean-English Dictionary; 네이버 한자사전).

Розділ 2.2. Особливості суфіксального способу творення за допомогою ханджа в корейській мові.

Тепер проаналізуємо особливості суфіксального способу творення за допомогою ханджа в корейській мові. Почнемо з того, що таке взагалі суфіксальний спосіб творення:

Суфіксальний спосіб творення – це спосіб творення нового слова, за допомогою приєднання значущої частини – суфікса, до твірної основи слова. Якщо брати до прикладу слово з української мови, то можемо взяти іменник «холод», приєднуємо до слова суфікс «ний», і отримуємо новий відтінок слова – «холодний». Або, іменник ніч, приєднуємо теж суфікс «ний», отримуємо нове слово «нічний» (Українська мова: від фонетики до морфології).

В корейській мові суфікс, що утворився за допомогою ханджа, буде ставитися після кореня, і буде служити для утворення нових відтінків, змісту, або сенсу слова.

Але особливий момент полягає в тому, що суфікси та префікси, які виникнули від китайських ієрогліфів, можуть виглядати однаково й мати одне й теж саме вимовлення, але мати різний зміст. Така характерність полягає в тому, що ці суфікси та префікси пішли від різноманітних ієрогліфів, які мають різний сенс, але корейською мовою вони вимовляються однаково.

Для прикладу, візьмемо два ієрогліфи: 食, що вже був у Розділі 2.1, й ієрогліф 式. Ці два ієрогліфи виглядають по різному, проте корейською будуть вимовлятися як «식». Ієрогліф 食 – має сенс «їжа, харчування, страва», а ієрогліф 式 буде означати «обряд, церемонія».

Тобто, «식» - може виступати в слові, у вигляді префікса й суфікса, і буде мати різний сенс, в залежності від слова, в якому він знаходиться, і в залежності від того, яким афіксом він виступає в слові.

Слово 식중독 – із префіксом «식», буде перекладатися як «харчове отруєння, харчова інтоксикація, харчовий токсикоз» (бо тут префікс виступає у вигляді ієрогліфа 食, що має значення їжі), а слово 결혼식 – із суфіксом «식», буде мати

переклад «весільна церемонія», або «одруження» (тут суфікс «식» походить від ієрогліфа 式, що означає «обряд, церемонія»).

Наведемо більше прикладів слів зі суфіксом «식»:

약혼 «заручини» + суфікс 식 = 약혼식 – церемонія заручин.

입학 «вступ (до університету, школи)» + суфікс 식 = 입학식 – церемонія вступу до навчального закладу.

졸업 «закінчення навчального закладу» + суфікс 식 = 졸업식 – церемонія вручення дипломів, випускний вечір, випускна церемонія.

시상 «нагородження» + суфікс 식 = 시상식 – церемонія нагородження.

장례 «похорон» + суфікс 식 = 장례식 – церемонія проводів померлого, обряд поховання.

- Тепер візьмемо суфікс «금», зі значенням «гроші», який пішов від ієрогліфа 金, що перекладається як «золото, гроші, метал».

등록 «реєстрація, зарахування» + суфікс 금 = 등록금 – плата за навчання, або реєстраційний внесок.

보증 «порука, гарантія, забезпечення» + суфікс 금 = 보증금 – застава, депозит.

계약 «контракт» + суфікс 금 = 계약금 – завдаток.

기부 «пожертвування» + суфікс 금 = 기부금 – грошове пожертвування.

찬조 «підтримка, піклування» + суфікс 금 = 찬조금 – матеріальна підтримка, грошова допомога.

축하 «привітання» + суфікс 금 = 축하금 – привітальні гроші.

- Суфікс «인», зі значенням «людина, особа», що пішло від ієрогліфа 人 – людина, особа.

За допомогою суфікса «인», ми можемо утворити слово, що буде означати національність людини. Для цього ми беремо будь-яку назву країни, і додаємо суфікс «인»:

한국 «Корея» + суфікс 인 = 한국인 – кореєць/корейка.

일본 «Японія» + суфікс 인 = 일본인 – японець/японка.

우크라이나 «Україна» + суфікс 인 = 우크라이나인 – українець/українка.

Та інші слова:

외국 «іноземна держава, зарубіжжя, закордон» + суфікс 인 = 외국인 – іноземець.

내국 «Батьківщина, вітчизна» + суфікс 인 = 내국인 – громадянин.

안내 «інструкція, путівник, інформація» + суфікс 인 = 안내인 – гід, провідник.

보증 «порука, гарантія, забезпечення» + суфікс 인 = 보증인 – поручитель, гарант.

동일 «схожість, тотожність, єдність» + суфікс 인 = 동일인 – та сама людина.

변호 «захист» + суфікс 인 = 변호인 – адвокат, захисник.

사회 «громада, суспільство, місцева спільнота» + суфікс 인 = 사회인 – член суспільства.

예술 «мистецтво» + суфікс 인 = 예술인 – діяч мистецтва, художник.

신청 «заява, заявка, прохання, замовлення» + суфікс 인 = 신청인 – заявник, прохач, претендент.

- Суфікс «자», зі значенням «особа, лице», або «особа, яка виконує певну роль». Суфікс пішов від ієрогліфа 者 – людина.

과학 «наука» + суфікс 자 = 과학자 – вчений.

연구 «дослідження, вивчення» + суфікс 자 = 연구자 – дослідник.

감상 «огляд, перегляд, оцінка, критика» + суфікс 자 = 감상자 – поціновувач мистецтва, знавець мистецтва.

대리 «представництво, заміна, заміщення» + суфікс 자 = 대리자 – заступник, представник.

목격 «споглядання, бачити власними очима» + суфікс 자 = 목격자 – очевидець, свідок.

반역 «зрадництво», або «повстання, бунт, протест» + суфікс 자 = 반역자 – зрадник, або повстанець.

- Розглянемо суфікс «사», який буде мати різне значення, залежності від слова, в якому цей суфікс вживається.

Наприклад іменник 통역 – усний переклад, додаємо суфікс «사», що означає «професія». Суфікс утворився від ієрогліфа 士 – вчений, людина яка має освіту.

Отримуємо 통역사 – усний перекладач. Або 간호 – догляд за хворими + суфікс 사 = 간호사 – медсестра/медбрат.

Тепер беремо слово 신문사. В цьому слові суфікс «사» має інше значення, бо пішло від іншого ієрогліфа - 社, що має значення «компанія», проте корейською мовою пишеться й звучить однаково.

신문 «газета» + суфікс 사 = 신문사 – газетне видавництво, друковане видавництво.

여행 «подорож, поїздка» + суфікс 사 = 여행사 – туристичне бюро, туристична агенція.

방송 «радіомовлення, телебачення» + суфікс 사 = 방송사 – телекомпанія, радіокомпанія.

- Далі, суфікс «사», який пішов від ієрогліфа 史 – із означенням «історія».

고대 «стародавність, прадавність» + суфікс 사 = 고대사 – давня історія, історія стародавнього світу.

근대 «новий час, сучасність» + суфікс 사 = 근대사 – нова історія, історія нового часу.

문학 «література, літературна діяльність» + суфікс 사 = 문학사 – історія літератури.

생활 «життя, побут» + суфікс 사 = 생활사 – історія життя.

한국 «Корея» + суфікс 사 = 한국사 – історія Республіки Корея.

Як ми бачимо, суфікс один – але зміст який він утворює в словах, зовсім різний. (위키낱말사전; KoreanWikiProject; Naver Korean-English Dictionary; 네이버 한자사전).

Розділ 2.3. Особливості основоскладання за допомогою ханджа в корейській мові.

Ми вже розглянули особливості словотворення префіксального й суфіксального способів творення в корейській мові за допомогою ханджа в Розділах

2.1-2.2. Тепер черга розглянути особливості основоскладання за допомогою ханджа в корейській мові.

Основоскладання (або словоскладання) – це метод утворення нових слів поєднанням основ, коренів, слів, в одну цілу лексичну одиницю. Наприклад, маємо слово кіловат, і година, поєднуючи їх, ми отримуємо нове слово – кіловат-година. Ще приклади: відеокарта, будматеріали (Українська мова: від фонетики до морфології).

В українській мові такі слова можуть писатися разом, або ставитися через дефіс. Проте в корейській мові такі слова пишуться лише разом.

Особливість основоскладання за допомогою ханджа в корейській мові полягає в тому, що завдяки ханджа ми можемо утворити нове слово, чи нове значення або відтінок слова, за допомогою основ, що утворились завдяки китайським ієрогліфам. Зазвичай, такі основи будуть формулюватись від одного, або двох ієрогліфів.

Наприклад, слово 야식, яке перекладається як «пізня вечеря», або «нічна трапеза». Як же утворились ці дві основи? А утворились вони від двох китайських ієрогліфів 夜 (야) – що має значення «ніч», або «на світанку», та ієрогліф 食 (식) – яке означає «їжа, страва, трапеза». Унаслідок поєднання цих двох основ, які сформувались завдяки ханджа, ми отримали нове корейське слово.

- Візьмемо ще для прикладу корейські слова, що утворилися від основи «식».

간식 – перекус, легка закуска. Слово утворилось від основи 간 – ієрогліф 間, що має значення «між», та 식 (ієрогліф 食 – яке означає «їжа, трапеза»). Тобто закуска або перекус, що вживається між основними прийомами їжи.

식탁 – обідній стіл. Основа 탁 пішла від ієрогліфа 卓 – що має значення «чогось високого», або «те, що стоїть». В результаті отримуємо високе місце, що стоїть, і де можна поїсти – обідній стіл.

식비 – витрати на харчування, плата за харчування. Основа 비 – основа від ієрогліфа 費, що означає витратити гроші, час або зусилля.

식권 – талон на харчування. Основа 권 пішла від ієрогліфа 券 – папір, документ, записка.

식구 – член сім'ї/родини, родич, рідня. Основа 구 пішла від ієрогліфа 口 – рот. Взагалі, це слово можна розібрати як «людина, з якою живите й харчуєтесь разом».

- Тепер візьмемо основу 금 від ієрогліфа 金 – «золото, метал, гроші», й подивимося які слова ця основа утворює з іншими основами.

현금 – готівкові гроші, готівка. Основа 현 від ієрогліфа 現 – реальність, бути справжнім, земне життя, поточний світ, або з'являтися.

벌금 – грошовий штраф, штраф, пеня. Основа 벌 від ієрогліфа 罰 – кара, покарання, покута.

세금 – внесок, оподаткування, стягування. Основа 세 від ієрогліфа 稅 – податок.

- Розберемо основу 년 – рік, що пішла від ієрогліфа 年, зі значенням «один рік», або «вік».

작년 – минулий рік. Основа 작 від ієрогліфа 昨 – минуле, дуже давно, раніше; вчора.

내년 – наступний рік. Основа 내 від ієрогліфа 來 – приходити; повертатись.

신년 – новий рік. Основа 신 від ієрогліфа 新 – новий; спочатку, вперше.

말년 – останні роки життя (або останній проміжок якогось періоду). Основа 말 від ієрогліфа 末 – кінець, завершення; кінець часу; останній, фінальний, кінцевий.

주년 – річниця. Основа 주 від ієрогліфа 周 – порівно, нарівні, однаково, рівною мірою.

매년 – щороку. Основа 매 від ієрогліфа 每 – кожен; постійно, завжди.

금년 – цей (поточний, нинішній) рік. Основа 금 від ієрогліфа 今 – зараз, тепер; сьогодні; сучасний.

학년 – навчальний рік (або клас, курс). Основа 학 від ієрогліфа 學 – навчання, навчатися, вчитися; місце, де навчають.

- Тепер розглянемо слова: 대회, 대통령, 세종대왕.

Як ми можемо побачити, у цих словах є одна спільна основа – 대. Ця основа нам вже зустрічалась у Розділі 2.1, у вигляді префікса «대», який пішов від китайського ієрогліфа 大 – переклад «великий, широкий» (корейський еквівалент – 크다). Проте, в цих словах цей ієрогліф буде виступати у вигляді основи. Розберемо слово 대회:

대회 – з’їзд, конгрес, конференція (або змагання, гра). Основа пішла 회 від ієрогліфа 會 – збір; зібрати. Отже, велике зібрання – конференція, або змагання.

На додаток, основа 회, дивлячись від слова, де вона стоїть, також може відігравати роль суфікса (наприклад, слово 부인회 – гурток заміжніх жінок, тут 회 відіграє роль суфікса, а не основи).

Далі, іменник 대통령:

대통령 – президент. Основа 통령 від ієрогліфа 統領 – особа, що всіма керує.

세종대왕 – король Седжон. Розглянемо основу 대왕. 왕 від ієрогліфа 王 – король, або син неба. Отримуємо: великий (видатний, чудовий) король Седжон.

- Розглянемо слова 천국 та 천사. Основа 천 утворилась від ієрогліфа 天 – небо, дитина неба (цей ієрогліф схожий за значенням з минулим ієрогліфом – 王).

천국 – рай, Небесне Царство. Основа 국 від ієрогліфа 國 – країна, край. Тобто дослівно ми отримуємо слово «країна неба, небесний край».

천사 – янгол. Основа 사 від ієрогліфа 使 – у цьому випадку, цей ієрогліф буде мати означення «відправляти». Тобто це «посланник, котрого відправляють з небесного царства, у людське царство».

- Тепер проаналізуємо слова 한중 та 남녀.

한중 перекладається як «корейсько-китайський», або «Корея й Китай». Це слово утворилось від двох основ 한, та 중.

Основа 한 пішла від ієрогліфа 韓 – Республіка Корея. Основа 중, яка пішла від китайського ієрогліфа 中, та має значення «середина, посередині, всередині, між, центр».

남녀 перекладається як «чоловік і жінка».

Основа 남 – від ієрогліфа 男 – перекладається як «чоловік». Основа 녀 – від ієрогліфа 女 – жінка.

- Ще до прикладу візьмемо слова 입구 і 출구.

Почнемо зі слова 입구. Основа 구 пішла від ієрогліфа 口 – що перекладається як «рот» або «місце, куди люди заходять». А основа 입 від ієрогліфа 入 – що означає

«заходити, входити». В результаті поєднання цих двох основ отримуємо слово 입구 – вхід.

Слово 출구. Основа 출 пішла від ієрогліфа 出, що має значення «виходити», або «народжувати». Тобто, ми отримуємо слово протилежне 입구, вихід – 출구.

(위키낱말사전; KoreanWikiProject; Naver Korean-English Dictionary; 네이버 한자사전).

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Отже, у Розділі 2 ми розібрали що таке префіксальний, суфіксальний способи творення слів, й основоскладання (чи словоскладання). Але головною задачею було проаналізувати особливості словотвору за допомогою ханджа. Тобто, ми розглянули особливості словотворення префіксального, суфіксального способів, й основоскладання в корейській мові за допомогою ханджа.

Таким чином, після нашого аналізу ми можемо зробити висновок, що завдяки ханджа, ми справді можемо утворити багато різних значень корейських слів через префікси, суфікси, чи основ що утворились від китайських ієрогліфів. Або утворити нові відтінки якогось одного слова, для прикладу візьмемо слова: 여동생 – молодша сестра, 여학생 – особа жіночої статі, яка проходить навчання – «школярка, учениця», 여성미 – краса, яка проявляється в якостях, властивих жінці – «жіночість». Усі ці слова складаються з префікса 여, від китайського ієрогліфа 女 – жінка. Бачимо, що додавши префікс до корейських основ, ми змогли отримати слова з різними значеннями.

Або Суфікс «인», зі значенням «людина, особа», що пішло від ієрогліфа 人 – людина, особа. За допомогою суфікса «인», ми можемо утворити слово, що буде означати національність людини. Для цього ми беремо будь-яку назву країни, і додаємо суфікс «인»: 한국인 – кореєць/корейка, 일본인 – японець/японка, 우크라이나인 – українець/українка.

Також, ми могли побачити, що часто префікси чи суфікси, можуть виглядати однаково, але мати зовсім різні значення за змістом. Це виправдовується тим, що префікси чи суфікси китайського походження пішли від різних ієрогліфів, але не дивлячись на це, вони вимовляються й пишуться корейською мовою однаково. Зрозуміти, який саме сенс передає той, чи інший суфікс у слові, допомагає нам корінь, до якого цей суфікс був приєднаний. Для прикладу: суфікс «사», що означає «професія». Суфікс утворився від ієрогліфа 士 – вчений, людина яка має освіту. Отримуємо 통역사 – усний перекладач. Або суфікс «사», який пішов від ієрогліфа 史 – із означенням «історія». 고대 «стародавність, прадавність» + суфікс 사 = 고대사 – давня історія, історія стародавнього світу. Суфікси однакові, проте мають зовсім різне значення.

Основоскладання за допомогою ханджа допомогло корейській мові утворити багато нових слів. Знаючи від яких китайських основ пішло слово, можна зрозуміти сенс слова, навіть не знаючи його переклад.

ВИСНОВКИ

Отже, у данній роботі ми розглянули історію та значення ханджа в корейській мові. Ми дізнались причину, чому так багато корейської лексики походить від китайських ієрогліфів, а саме: як ханджа потрапила на терени корейського півострова, як почала уживатися корейцями, та саме де й яким чином вони її використовували (свідчення використання в роботі ми розглянули на прикладі віршів хянга та системи письма іду).

Ми проаналізували особливості словотвору за допомогою ханджа в корейській мові, а саме три провідних способи словотворення корейських слів за допомогою китайських ієрогліфів: префіксальний спосіб, суфіксальний спосіб, й словоскладання (або складання основ).

Таким чином, ми можемо зробити висновки, що ханджа допомагає корейським словам набути нових значень і відтінків. Особливість полягає в тому, що префікси та суфікси, які були утворені завдяки ханджа, можна приєднувати і до слів корейського походження, і китайського. Проте, можна зазначити, що все таки, такі суфікси й префікси частіше додаються до слів саме китайського походження. Також, такі суфікси і префікси допомагають утворити додаткові значення корейських слів. Зазвичай, префікси і суфікси утворюються від одного ієрогліфа.

Основоскладання (або словоскладання) корейських слів за допомогою ханджа зазвичай утворюється від двох ієрогліфів. Основоскладання за допомогою ханджа дає можливість утворити нові корейські слова. Також, особливість такого методу полягає в тому, що знаючи від яких основ було утворене слово, можна приблизно зрозуміти, який сенс може вмістити в собі слово.

Також, ми розглянули, що часто префікси або суфікси можуть мати однаковий вигляд у корейському слові, але мати зовсім протилежні значення. Це пояснюється тим, що хоч оригінальний китайські ієрогліфи можуть виглядати по різному і мати різний переклад, корейською мовою ці ієрогліфи будуть писатися і вимовлятися однаково. Зрозуміти, який саме ієрогліф використовується в тому чи іншому слові,

може нам допомгти або зміст слова, в якому цей ієрогліф використовується, або словник корейської мови (наприклад, 네이버 한자사전).

На додаток, ханджа допомагає нам розширити корейський словниковий запас, або приблизно зрозуміти зміст слова, до того ж не знаючи його справжній переклад.

Проте вивчати чи не вивчати ханджа, вирішує кожен для себе сам, бо це не є обов'язковою мірою, але це дає можливість почати глибше розуміти корейську мову, та покращити свої знання. Оскільки понад 60 відсотків корейської лексики – утворилась від китайських ієрогліфів.

АНОТАЦІЯ

한국의 글과 문학은 어떻게 발전했는가? 한국인들은 한자라는 상형 문자 체계의 역할을 하면서 현대에도 한국어에서 특별한 위치를 차지하는 한자(漢字)의 도움을 받았다.

본 연구의 의의는 단어 어떻게 만들어지고 어떤 의미를 지닐 수 있는지를 정확히 이해할 수 있도록 한자의 도움을 받아 단어 어형의 특성을 분석한 것이다. 한자는 한글이 등장하기도 전에 한국 사회에 글과 문학을 발전시켰다. 그 결과는 현재 한국어 어휘의 60% 이상이 한자로 형성되어 있다. 한자는 거의 모든 한국어 단어에서 찾을 수 있다.

또한 한자는 우리말의 어휘력을 넓히거나 실제 번역을 알지 못한 채 단어의 의미를 대략적으로 이해하는 데 도움이 됩니다. 그러나 한자를 배울지 여부는 모두가 결정해야 합니다. 필수 조치는 아니지만 한국어에 대한 더 깊은 이해를 시작하고 지식을 향상시킬 수 있는 기회를 제공하기 때문입니다. 우리말 어휘의 60% 이상이 한자로 구성되어 있기 때문이다.

한자는 한국어 단어의 창조에 도움이 되어 새로운 한국어 단어나 그 의미, 뉘앙스를 형성하는 데 기여했다. 그러나 때로는 한자가 여러 가지 의미를 가질 수 있지만, 한국어로 표기는 같은 경우가 있다. 이 경우 때로는 한국어 단어 안에 어떤 한자가 있는지 이해하는데 어려움이 있다. 이런 경우에 한국어 사전을 사용하여 해당 단어에 한자가 있는지, 그리고 해당 한자가 어떤 의미를 지니는지 확인할 수 있다. 한자의 의미는 한자가 위치하는 곳, 접두사, 접미사 또는 어간의 형태에 따라 다를 수 있으므로 유의해야 한다.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Антологія. (б. д.). *Енциклопедія Сучасної України*. <https://esu.com.ua/article-42932>
- Bruce K.G. (*A Guide to Korean Characters*) Hollyrn International Corp. с.23
- Choo, M. (2008). *Using Korean: A Guide to Contemporary Usage*. Cambridge University Press. с.85
- Choo, S. (2016). *The use of Hanja (Chinese characters) in Korean toponyms: Practices and issues*. *Onoma*, 51, 13–24. <https://doi.org/10.34158/onoma.51/2016/2>
- Hanja in Modern Korean — Four Places You'll See it*. (б. д.). Discover Discomfort. <https://discoverdiscomfort.com/hanja-in-modern-korean/>
- Hanja - Korean Wiki Project. (б. д.). Korean Wiki Project. <https://www.koreanwikiproject.com/wiki/Hanja>
- Krotevych, I. V. (1957). *Словник лінгвістичних термінів*. Видавництво АН УРСР.
- Lee, K.-M., & Ramsey, S. R. (2011). *History of the Korean Language*. Cambridge University Press. с.1-3, 51
- Lee, P. H. (2002). *The Columbia Anthology of Traditional Korean Poetry*. Columbia University Press. с.21
- Song, J. J. (2005). *Korean Language: Structure, Use and Context*. Taylor & Francis Group, с.85-84, с.47
- 분류:한자+ 한글 - 위키낱말사전. (б. д.).
 위키낱말사전. <https://ko.wiktionary.org/wiki/분류:한자+한글>
- 이두(吏讀). (б. д.).
 한국민족문화대백과사전. <https://encykorea.aks.ac.kr/Article/E0044081#:~:text=이두는%200%20한자의%20음,기록하는%20방식이%20있었다>
- 일본에서 한자의 전파 역사 | 한중일 공통 한자어 어휘집. (б. д.). TOP | Trilateral Common Vocabulary Dictionary. <https://tcvd-asia.com/ko/archives/1544>
- 한자는 우리 역사의 일부...필요 없는 것이 아니라 배워야 한다. (б. д.). CIVICNEWS(시빅뉴스). <http://www.civicnews.com/news/articleView.html?idxno=30214>

Choi M. The Most Frequently Used Chinese Characters (Hanja) in Korean. *Organic Korean*. URL: <http://organickorean.com/the-most-frequently-used-chinese-characters-hanja-in-korean/?ckattempt=3>.

KOREAN-ENGLISH DICTIONARY. URL: <https://korean.dict.naver.com/koendict/#!/main>.

한자사전 <https://hanja.dict.naver.com/#!/main>